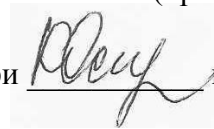

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра спеціальної освіти та соціальної роботи

Затверджено
на засіданні кафедри спеціальної освіти та соціальної роботи
факультету педагогічної освіти
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол №1 від 30.08.2021 р.)

Завідувач кафедри проф. Островська К.О.

**Силабус з нормативної дисципліни «Соціальна, педагогічна і психологічна робота в громаді»,
що викладається в межах ОПП для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
для здобувачів з спеціальності 231 Соціальна робота
ОПП «Соціально-психологічна реабілітація»**

Львів 2021 р.

Силабус дисципліни
СОЦІАЛЬНА, ПЕДАГОГІЧНА І ПСИХОЛОГІЧНА РОБОТА В ГРОМАДІ
2021-2022 навчальний рік

Назва дисципліни	Соціальна, педагогічна і психологічна робота в громаді
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, вул. Туган-Барановського, 7
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет педагогічної освіти, кафедра спеціальної освіти та соціальної роботи
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	23 Соціальна робота 231 Соціальна робота
Викладач (-і)	Кальченко Лариса Володимирівна, доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри спеціальної освіти та соціальної роботи
Контактна інформація викладача	ел. пошта: larysa.kalchenko@lnu.edu.ua +380975072960
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Консультації в день проведення лекційних/практичних занять (за попередньою домовленістю). Передбачені онлайн консультації в Zoom. Для погодження часу онлайн консультацій слід надіслати запит на електронну пошту викладача
Сторінка курсу	https://pedagogy.lnu.edu.ua/normatyvni-dystsypliny-231-mah-2021-2022
Інформація про дисципліну	Дисципліна «Соціальна, педагогічна і психологічна робота в громаді» є нормативною дисципліною зі спеціальності <u>231 Соціальна робота</u> для ОПП «Соціально-психологічна реабілітація», яка викладається у I семестрі (I-II семестрах для студентів заочної форми навчання) в обсязі <u>3</u> кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація дисципліни	Курс «Соціальна, педагогічна і психологічна робота в громаді» орієнтована на формування теоретичного та методичного інструментарію для організації та здійснення соціальної, педагогічної та психологічної роботи з різними категоріями клієнтів в умовах територіальної громади. Курс розкриває теоретичні засади соціальної, педагогічної та психологічної роботи в громаді; розглядає громаду як об'єкт роботи соціального працівника; аналізує моделі роботи соціального працівника в громаді та надає їх змістову

	характеристику; визначає завдання і стратегії діяльності соціального працівника в громаді; розкриває особливості соціальної роботи з дітьми у місцевих громадах; розкриває психологічний сенс громади в системі соціально-психологічних категорій. Оволодіння цим курсом повинно виробляти уміння відшуковувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань у сфері соціальної, педагогічної і психологічної роботи в громаді.
Мета та цілі дисципліни	Мета курсу – є набуття студентами знань з теоретичних та прикладних аспектів соціальної, педагогічної та психологічної роботи на рівні громади. Завдання: 1. Ознайомлення студентів з міждисциплінарним багатоаспектним різнорівневим аналізом методів соціальної роботи на рівні громади. 2. Формування теоретико-методологічних основ оцінки потреб громади. 3. Формування знань щодо сутності, елементів планування та особливостей впровадження соціального підприємництва в Україні та світі. 4. Формування професійних компетенцій щодо повного циклу ведення випадку в роботі з громадою на основі сталого системного підходу та соціально-педагогічних і психологічних знань. 5. Розвиток компетенцій в написанні та реалізації соціальних проектів (мікропроектних пропозицій) зі сталого розвитку громади.
Література для вивчення дисципліни	Основна навчальна література 1. Безпалько О. В. Соціальна робота в громаді : навчальний посібник. Київ : ЦНЛ, 2005. 176 с. 2. Гончарова Т.В. Значення інформаційних технологій у задоволенні інформаційних потреб громади. URL : http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2011-02(6)/11gtvztg.pdf (дата звернення : 01.05.2021) 3. Грантрайтинг : метод. рек. для органів публічної влади щодо написання проектних заявок / авт. кол.: О. С. Зінченко, О. В. Кулініч, П. Ю. Куліш ; за заг. ред. О. В. Кулініча. 2ге вид., доп. і перероб. Харків : золоті сторінки, 2015. 80 с. 4. Дубич К.В. Соціальне замовлення – ефективний механізм надання соціальних послуг в Україні. URL : http://www.academy.gov.ua/ej/ej17/PDF/14.pdf (дата звернення : 01.05.2021) 5. Кияниця З. П., Петрочко Ж. В. Сучасні орієнтири та ключові технології. <i>Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми</i> : посіб. у 2-х ч.; Ч. І. Київ : ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 256 с. 6. Посібник з розвитку громад : практичний poradник для небайдужих / кол.авт.: Л. О. Єльчева, І. М. Ібрагімова та ін. Київ, 2007. 458 с. 7. Практичний посібник для організації громад: органів самоорганізації населення, кооперативів, асоціацій співвласників багатоквартирних будинків, громадських та неурядових організацій. Київ : Проект ЄС/ПРООН «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду», 2009. 96 с.

	8. Соціальне замовлення в Україні : досвід 10 років впровадження : збірник аналітичних та нормативно-методичних матеріалів / під ред. В. І. Брудного, А. С. Крупника. Одеса: Євродрук, 2011. – 156 с. 9. Семігіна Т. Соціальна робота в громаді : практика й політика. Київ : Видавничий дім «КМ Академія», 2004. 180 с. 10. Future of Jobs Report, World Economic Forum, 2015. URL : http://www.sncmedia.ru/career/rabota-budushchego-10-navykov/# (дата звернення : 01.06.2021) Допоміжна література та інформаційні ресурси 1. АДВОХАБ - портал для тих, хто робить та підтримує зміни URL : http://www.advohub.org/pro-advokatsiyu (дата звернення : 11.06.2021) 2. Муркович Л. Особливості взаємодії органів місцевого самоврядування та територіальної громади. URL : http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2011/2011_03(10)/11mlistg.pdf (дата звернення : 01.06.2021) 3. Програма «Активні громадяни» : посібник фасилітатора. URL : http://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/ac_toolkit_19th_aug_2014_final_version_ukr_2015_2.pdf (дата звернення : 01.06.2021) 4. Станкевич-Волосянчук О. Адвокація як метод впливу : практичний посібник. URL : http://www.advohub.org/wp-content/uploads/2014/09/Advokatsiya-yak-metod-vplyvu.pdf (дата звернення : 01.06.2021) 5. Участь громади у місцевому самоврядуванні. URL : http://www.govforc.com/index.php?id=207 6. Сах Дж. Соціальна мобілізація у ретроспективі. URL : http://msdp.undp.org.ua/data/publications/2.Social%20Mobilisation.pps (дата звернення : 11.06.2021) 7. Соціальне замовлення – можливість, що потребує втілення на Чернігівщині. URL : http://blogs.korrespondent.net/blog/politics/3383200/ (дата звернення : 11.06.2021)
Обсяг курсу	32 години аудиторних занять. З них 16 годин лекцій, 16 годин практичних занять (для студентів денної форми навчання) 14 години аудиторних занять. З них 8 годин лекцій, 6 годин практичних занять (для студентів заочної форми навчання)
Компетентності та програмні результати навчання (за освітньою програмою)	<u>Інтегральна компетентність:</u> ІК Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності, процесу навчання, що передбачає проведення досліджень та застосування певних теорій, методів соціальної роботи, соціально-психологічної реабілітації та науково-дослідної, науково-педагогічної діяльності характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог. <u>Загальні компетентності:</u>

	ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 6. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість. ЗК 7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК 8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК 9. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК 10. Здатність працювати в команді. <u>Фахові компетентності:</u> ФК1. Здатність до розуміння та використання сучасних теорій, методологій і методів соціальних та інших наук, у тому числі методи математичної статистики та кількісні соціологічні методи, стосовно завдань фундаментальних і прикладних досліджень у галузі соціальної роботи. ФК2. Здатність до виявлення соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення. ФК3. Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати та моделювати соціальні ситуації. ФК4. Здатність до впровадження методів і технологій інноваційного практикування та управління в системі соціальної роботи. ФК5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (експертами з інших галузей/видів економічної діяльності), налагоджувати взаємодію державних, громадських і комерційних організацій на підґрунті соціального партнерства. ФК6. Здатність до оцінки процесу і результату професійної діяльності та якості соціальних послуг. ФК8. Здатність до спільної діяльності та групової мотивації, фасилітації процесів прийняття групових рішень. ФК9. Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівців. ФК10. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість задля вирішення соціальних проблем через упровадження соціальних інновацій ФК 18. Здатність до розуміння та визначення стратегічних цілей соціального розвитку на рівні громади, регіону, розробки стратегічного плану розвитку громади і сприяння активізації й консолідації зусиль членів громади щодо його реалізації. <u>Програмні результати навчання:</u> ПРН 1. Розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог. ПРН4. ПРН10. Аналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної групи, громади, формулювати мету і завдання соціальної роботи, планувати втручання в складних і непередбачуваних обставинах відповідно до цінностей соціальної роботи. ПРН11. Організовувати спільну діяльність фахівців різних галузей і непрофесіоналів, здійснювати їх
--	--

	підготовку до виконання завдань соціальної роботи, ініціювати командоутворення та координувати командну роботу. ПРН17. Самостійно будувати та підтримувати цілеспрямовані, професійні взаємини з широким колом людей, представниками різних спільнот і організацій, аргументувати, переконувати, вести конструктивні переговори, результативні бесіди, дискусії, толерантно ставитися до альтернативних думок. ПРН18. Демонструвати позитивне ставлення до власної професії та відповідати своєю поведінкою етичним принципам і стандартам соціальної роботи. ПРН19. Виконувати практики соціально-психологічної реабілітації щодо вразливих груп клієнтів, організовувати надання їм комплексної допомоги, підтримки, інтеграцію у соціум. ПРН20. Визначати стратегічні цілі соціального розвитку громади, регіону, розробляти план розвитку громади та застосовувати методи і прийоми активізації й консолідації членів громади щодо його реалізації. ПРН 21. Упроваджувати результати наукового пошуку в практичну діяльність.
Ключові слова	Громада, територіальна громада, соціальна робота, педагогічна робота, психологічна робота, надання соціальних послуг, активізація громади.
Формат курсу	Очний, заочний
теми	ДОДАТОК (схема курсу)
Підсумковий контроль, форма	екзамен
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін «Менеджмент соціальної роботи», «Недержавний сектор в соціальній сфері», «Технології соціального проектування».
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекція, бесіда, демонстрація, інтерактивні методи (робота в малих групах, мозковий штурм), кейс-метод, пітч-презентація, виконання індивідуальних та групових завдань (проектів).
Необхідні обладнання	Мультимедійний проєктор, ПК, фліпчарт, маркери.

Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Робота на 8 практичних заняттях: 25 балів Підготовка 1 групового проєкту (проєктної заявки): 25 балів Підготовка презентації: 10 балів Залік: 40 балів Академічна доброчесність: Очікується, що підготовлені студентами-магістрами проєктні заявки будуть продовженням їх практичної роботи і будуть оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, використання без дозволу інформації з проєктів інших учасників курсу становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Студенти зобов'язані дотримуватися усіх термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених у курсі. Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих. Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані за виконання усіх завдань, за підготовлену заявку соціального проєкту і роботу як експерта проєкту, а також за пітч-презентацію ідеї проєкту. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичних занять; недопустимість пропусків та запізень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних із навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.
Питання для підготовки до заліку	1. Генезис професійної діяльності соціальних працівників у громаді 2. Теоретичні засади соціальної роботи в громаді. 3. Уявлення про громаду та роботу в ній. 4. Громада як об'єкт роботи соціального працівника. 5. Генезис професійної діяльності соціальних працівників у громаді. 6. Соціальні служби та форми роботи з населенням в громадах зарубіжних країн 7. Моделі практичної соціальної роботи в громаді 8. Завдання і стратегії діяльності соціального працівника у громаді 9. Напрями діяльності та професійно-кваліфікаційні вимоги до особистості соціального працівника у громаді

	10. Стратегії і тактики соціальної роботи в різних моделях громади 11. Соціальна мобілізація і ресурсний потенціал громади 12. Особливості проектів соціальної дії в громаді 13. Технологія соціальної мобілізації громади 14. Соціальне замовлення як інструмент надання соціальних послуг у громаді 15. Соціальна робота з дітьми у місцевих громадах 16. Зміст і види соціальних послуг у соціально-педагогічній роботі з дітьми та учнівською молоддю 17. Організація соціально-педагогічної роботи в системі центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді 18. Соціально-педагогічна підтримка різних категорій дітей та молоді в закладах соціального спрямування 19. Неурядові організації як суб'єкти соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю на місцевому рівні 20. Інноваційні моделі соціально-педагогічної роботи з дітьми та учнівською молоддю 21. Психологія спільнот як окрема галузь 22. Психологічний сенс громади в системі соціально-психологічних категорій 23. Проблема територіальності та територіальної громади в психології 24. Концепція рефлексивного капіталу територіальних спільнот 25. Розвиток територіальних спільнот в інформаційну добу: активізація творчості віртуальних спільнот 26. Концепт креативного капіталу в розвитку територіальних громад: соціально-психологічний аспект
Опитування	По завершенню курсу студентам надано анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу.

ДОДАТОК Схема курсу

Тиж.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література.*** Ресурси в Інтернеті	Завдання, год.	Термін виконання
1.	Тема 1. Теоретичні засади соціальної роботи в громаді. Уявлення про громаду та роботу в ній.	Лекція, 2 год. Практичне заняття, 2 год.	1, 6, 7, 8, 10, Інтернет-ресурси	Опрацювати матеріали лекції „Теоретичні засади соціальної роботи в громаді. Уявлення про	1-2 тиждень

		Мозковий штурм, робота в команді, просвітницький тренінг, диспут		громаду та роботу в ній”. Історія професійної роботи в громаді. Сутність та ключові фази соціальної роботи в громаді. Класифікація методів соціальної роботи в громаді. Моделі (стратегії) соціальної роботи в громаді за Дж. Ротманом.	
2.	Тема 2: Напрями діяльності та професійно-кваліфікаційні вимоги до особистості соціального працівника у громаді	Лекція, 2 год. Практичне заняття, 2 год. Робота в команді, просвітницький тренінг	1, 5, 6, 7, 8, 9, 10 Інтернет-ресурси	Опрацювати матеріали лекції. Ключові завдання та напрями діяльності соціального працівника в громаді. Компетенції необхідні соціальним працівникам для роботи в громаді. Ролі соціальних працівників в громаді. Сучасні та перспективні професійно-особистісні характеристики соціальних працівників для роботи в громаді.	3-4 тиждень
3.	Тема 3: Напрями діяльності та професійно-кваліфікаційні вимоги до особистості соціального працівника у громаді.	Лекція, 2 год. Мозковий штурм, робота в команді, просвітницький тренінг, диспут.	1, 2, 7, 8, 9, 10 Інтернет-ресурси	Опрацювати матеріали лекції. Ключові завдання та напрями діяльності соціального працівника в громаді. Компетенції необхідні соціальним працівникам для роботи в громаді. Ролі соціальних працівників в громаді. Сучасні та перспективні професійно-особистісні характеристики соціальних працівників для роботи в громаді.	5-6 тиждень

4.	Тема 4: Стратегії і тактики соціальної роботи в громаді	Лекція, 2 год. Практичне заняття, 2 год. Виконання індивідуального завдання. Мозковий штурм.	1, 8, 9, 10, Інтернет-ресурси	Опрацювати матеріали лекції. Стратегії соціальної роботи в громаді. Особливості застосування тактики співпраці на рівні громади. Характерні риси та прийоми тактики кампаній у соціальній роботі в громаді. Тактика протистояння у соціальній роботі в громаді: суть, основні методи та прийоми.	7-8 тиждень
5.	Тема 5. Соціальна мобілізація та ресурсний потенціал громади	Лекція, 2 год. Практичне заняття, 2 год. Робота в команді. Взаємооцінювання, дискусія.	1, 5, 6, 7, 8, 9, 10 Інтернет-ресурси	Опрацювати матеріали лекції. Сутність поняття «соціальна мобілізація». Метод соціальної мобілізації як спосіб активізації громади.	9-10 тиждень
6.	Тема 6: Організація соціально-педагогічної роботи з дітьми та учнівською молоддю у територіальній громаді	Лекція, 2 год. Практичне заняття, 2 год. Виконання індивідуального завдання. Метод кейсів	1, 8, 9, 10, Інтернет-ресурси	Опрацювати матеріали лекції. Концептуальні засади організації соціально-педагогічної роботи з дітьми та учнівською молоддю у територіальній громаді. Зміст і види соціальних послуг у соціально-педагогічній роботі з дітьми та учнівською молоддю. Громадсько активна школа як центр розвитку громади: сутність, філософія та принципи, завдання, напрями співпраці з громадою. Організація соціально-педагогічної роботи в системі центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. Неурядові організації як суб'єкти соціально-педагогічної роботи з	11-12 тиждень

				дітьми та молоддю на місцевому рівні. Особливості соціально-педагогічної роботи з дітьми та учнівською молоддю у сільській громаді.	
7.	Тема 7: Теоретичні основи соціальної психології територіальних спільнот.	Лекція, 2 год. Практичне заняття, 2 год. Метод кейсів. Дискусія.	1, 2, 7, 8, 9, 10 Інтернет-ресурси	Опрацювати матеріали лекції. Психологія спільнот як окрема галузь. Психологічний сенс громади в системі соціально-психологічних категорій. Проблема територіальності та територіальної громади в психології.	13-14 тиждень
8.	Тема 8: Соціальне замовлення як інструмент надання соціальних послуг у громаді.	Лекція, 2 год. Практичне заняття, 2 год. Пітч-презентація. Дискусія.	1, 8, 9, 10, Інтернет-ресурси	Опрацювати матеріали лекції. Роль і місце соціального замовлення у вирішенні питань місцевого значення. Досвід впровадження соціального замовлення в Україні. Технологічні аспекти використання механізму соціального замовлення на місцевому рівні.	15-16 тиждень
9.	Усний екзамен	Екзамен			17 тиждень